

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Kraków, 17 marca 2015r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydz. IX Gospodarczy w składzie:

sędzia SO Dariusz Pawłyszcz

protokółant st. sekr. sąd. Aleksander Powroźnik

po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym w Krakowie 17 marca 2015r. sprawy z powództwa M. B. przeciwko (...) Sp. z o.o. w K. o stwierdzenie nieważności, ewentualnie uchylenie uchwał nr (...) z 14 lipca 2014r.

I oddala żądanie stwierdzenia nieważności uchwał nr (...) oraz uchylenia uchwał nr (...) z 14 lipca 2014r.;

II uchyła uchwałę nr (...) z 14 lipca 2014r. w sprawie zgody na umorzenie udziałów w spółce (...);

III zasądza od pozwanej na rzecz powoda koszty postępowania 1.000 (jeden tysiąc) zł;

IV nakazuje ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie koszty sądowe 1.000 (jeden tysiąc) zł;

V przyznaje kuratorowi strony pozwanej wynagrodzenie 1.000 (jeden tysiąc) zł z majątku pozwanej.

UZASADNIENIE

Powodowy wspólnik pozwanej spółki z o.o. wniósł o stwierdzenie nieważności, ewentualnie uchylenie trzech uchwał wspólników z 14 lipca 2014r.:

- nr (...) o zgodzie na umorzenie udziałów pozwanej spółki w (...) Sp. z o.o. za wynagrodzeniem niższym od przewidzianego w art. 199 § 2 K.s.h,

- nr (...) o rozwiązaniu pozwanej spółki

- nr (...) o ustanowieniu dotychczasowych członków zarządu likwidatorami

ponieważ:

1. z czterech wspólników (wszyscy wzięli udział w zgromadzeniu) tylko powód został o nim prawidłowo zawiadomiony (nieważność uchwał nr (...), (...)),

2. wbrew art. 247 § 2 K.s.h. głosowanie przy wyborach likwidatorów było jawne (nieważność uchwały nr (...)),

3. uchwała nr (...) wbrew interesom pozwanej spółki wyraziła zgodę na otrzymanie zaniżonego wynagrodzenia za umorzenie udziałów i w celu pokrzywdzenia powoda arbitralnie określiła przypadające na niego wynagrodzenie na 210.000 zł (uchylenie uchwał nr (...)),

4. na mocy umowy (...) Sp. z o.o. rozwiązanie pozwanej spółki spowoduje umorzenie jej udziałów w (...) Sp. z o.o., a na mocy zaskarżonej uchwały nr (...) pozwana spółka otrzyma zbyt niskie wynagrodzenie (uchylenie uchwały nr (...)),

5. powołanie dotychczasowych członków zarządu na likwidatorów godzi w interesy spółki i powoda, ponieważ likwidatorzy jako członkowie zarządu działali na szkodę spółki.

W odpowiedzi na pozew [k.480] pozwana spółka wniosła o oddalenie powództwa, ponieważ:

1-2. nieprawidłowości w zwołaniu zgromadzenia i podejmowaniu uchwały nie mogą stanowić podstawy stwierdzenia nieważności, jeśli nie miały wpływu na podjęcie uchwały,

3. art. 199 § 3 K.s.h. przewiduje możliwość wyrażenia przez wspólnika zgody na umorzenie udziałów nawet w ogóle bez wynagrodzenia, uchwała określiła wartość udziałów pozwanego w (...) Sp. z o.o. w oparciu o profesjonalną wycenę i prawidłowo określiła sumę przypadającą na powoda, a pozostali wspólnicy pozwanej spółki zrzekli się udziału w wynagrodzeniu za umorzenie udziałów,

4. większość wspólników ma prawo decydować o dalszym istnieniu pozwanej spółki, a ponadto spółka została i tak rozwiązana z dniem 3 września 2014r., tj. z dniem uprawomocnienia się wyroku z 7 marca 2014r. rozwiązującego spółkę na żądanie powodowego wspólnika,

5. w razie niepodjęcia uchwały członkowie zarządu i tak zostaliby likwidatorami na mocy art. 276 § 1 K.s.h.

Sąd ustalił, co następuje:

Umową z 2 listopada 2006r. [k.111] powód z dwoma innymi wspólnikami zawiązał spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością pod firmą (...) świadcząca usługi reklamowe w Internecie, przy czym J. P. został wspólnikiem większościowym obejmując (...)z (...)udziałów. Na skutek podwyższenia kapitału w 2008r. J. P. objął kolejne (...)udziały [KRS k.14]. Następnie każdy udział został podzielony na (...) udziałów i w spółce było (...)udziałów. Po kolejnym podwyższeniu kapitału nowe (...) udziały objął czwarty wspólnik.

Umową z 21 grudnia 2010r. [k.24] wspólnicy (...) Sp. z o.o. powołali pozwaną spółkę wnosząc jako aporty swoje udziały w (...) Sp. z o.o. W dniu 6 kwietnia 2011r. spółka została wpisana do KRS [k.58].

Wkrótce po zawiązaniu pozwanej spółki pozostali wspólnicy zarzucili powodowi nierozliczenie się ze środków pieniężnych pobranych z rachunku N. (prawomocnym wyrokiem z 24 czerwca 2013r., I.C.1159/11 [k.520], SO w Krakowie zasądził od powoda na rzecz N. zwrot 81.218 zł z odsetkami od 6 marca 2011r.). Głosami pozostałych 3 wspólników powód został odwołany z zarządu N. i pozwanej spółki oraz pozbawiony możliwości świadczenia pracy i usług na rzecz (...) Sp. z o.o. i jej spółki zależnej (...) Sp. z o.o. przy pozostawieniu tej możliwości pozostałym wspólnikom.

W dniu 3 października 2011r. pozwana spółka jako wspólnik (...) Sp. z o.o. podjęła uchwałę o podwyższeniu kapitału N. przydzielając nowe udziały także wspólnikom pozwanej spółki z wyłączeniem powoda (wg powoda wartość nowych udziałów została ustalona znacznie poniżej rzeczywistej wartości dotychczasowych udziałów przysługujących pozwanej spółce, tj. dokonano tzw. rozwodnienia wartości udziałów pozwanego w N., co świadczy o działaniu zarządu pozwanej spółki na szkodę spółki).

W dniu 10 grudnia 2012r. powód pozwał pozwaną spółkę o rozwiązanie (sprawa IX.GC.950/12 SO w Krakowie połączona następnie ze sprawą IX.GC.28/12), a sąd wyrokiem z 7 marca 2014r. [k.62]rozwiązał spółkę ustanawiając likwidatorami wszystkich czterech wspólników. Pozwana spółka wniosła apelację od orzeczenia w zakresie rozwiązania spółki, a powodowy wspólnik w zakresie ustanowienia likwidatorami także pozostałych wspólników [k.405].

Wspólnicy (...)Sp. z o.o. uchwałą z 16 maja 2014r. [k.401] zmienili umowę spółki w ten sposób, że otwarcie likwidacji wspólnika będącego osobą prawną (tylko pozwany był takim wspólnikiem) powoduje umorzenie jego udziałów. W tym samym dniu odbyło się zgromadzenie wspólników pozwanej spółki, na którym przy sprzeciwie powoda wspólnicy uchwalili dodanie do umowy spółki § (...)[k.333]. Na jego mocy w razie likwidacji pozwanej spółki powód miał otrzymać przypadającą na niego wartość majątku spółki jeszcze przed spieniężeniem tego majątku. Wartość majątku spółki po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli miała zostać obliczona wg zasad określonych w tym nowym

postanowieniu umowy spółki, a dopiero później miało nastąpić jego spieniężenie i podział uzyskanej sumy między wspólników przy zaliczeniu na poczet należności powoda sumy wypłaconej mu przed zakończeniem likwidacji.

W dniu 14 lipca 2014r. głosami pozostałych czterech wspólników przy sprzeciwie powoda zostały podjęte trzy zaskarżone uchwały:

- nr (...) o zgodzie na umorzenie udziałów pozwanej spółki w (...) Sp. z o.o. za wynagrodzeniem niższym od przewidzianego w art. 199 § 2 K.s.h [k.42],

- nr (...) o rozwiązaniu pozwanej spółki [k.42a],

- nr (...)o ustanowieniu likwidatorami dotychczasowych trzech członków zarządu, tj. pozostałych – poza powodem – trzech wspólników [k.43].

W sierpniu 2014r. pozwany cofnął apelację od rozwiązania spółki, a SA w Krakowie wyrokiem z 3 września 2014r., I.ACa.766/14 (orzeczenia.ms.gov.pl) umorzył postępowanie apelacyjne w tym zakresie i oddalił apelację powoda od ustanowienia pozostałych wspólników likwidatorami.

Powyższy stan faktyczny był niesporny i na podstawie art. 229 i 230 K.p.c. został ustalony w oparciu o oświadczenia stron oraz przedłożone przez nie kserokopie dokumentów, których autentyczność była niesporna.

Sporne było, czy uchwała nr (...)prawnidłowo czy nieprawnidłowo (tj. z pokrzywdzeniem powoda) ustaliła warunki wyrażenia zgody na umorzenie udziałów pozwano w (...) Sp. z o.o. Nieistotność tej okoliczności (art. 227 K.p.c.) zostanie uzasadniona niżej w wyjaśnieniu podstawy prawnej rozstrzygnięcia.

Sporna była także interpretacja uchwały nr (...), co także zostanie omówione w wyjaśnieniu podstawy prawnej rozstrzygnięcia.

Sąd zważył, co następuje:

1. Skoro powód został prawidłowo zawiadomiony o zgromadzeniu, a wszyscy pozostali wspólnicy wzięli w nim udział nie sprzeciwiając się odbyciu zgromadzenia (np. z powodu zbyt późnego zawiadomienia), to powodowy wspólnik nie może powoływać się na wadliwe zawiadomienie wspólników niesprzeciwiających się odbyciu zgromadzenia.

2. Jawne głosowanie nad uchwałą nr (...) stanowiło naruszenie art. 247 § 2 K.s.h. Jednakże treść uchwały nie jest sprzeczna z prawem. Nieprawidłowość sposobu głosowania może być podstawą stwierdzenia nieważności uchwały tylko, jeśli nieprawidłowość ta przynajmniej mogła mieć wpływ na podjęcie uchwały. W pozwanej spółce poza powodem jest tylko 3 wspólników w konflikcie z powodem. W takiej sytuacji tajność głosowania jest pozorna, gdyż z ilości głosów oddanych za i przeciw uchwale wynika, kto jak głosował [lista głosów przypadających wspólnikom k.45].

Dlatego sąd oddalił żądanie stwierdzenia nieważności uchwał.

3. Umowa spółki (...) przewiduje umorzenie udziałów pozwanej spółki ze względu na otwarcie jej likwidacji i nie ustala wynagrodzenia za umorzone udziały i procedury jego ustalenia w sposób odmienny od art. 199 K.s.h. Skoro pozwana spółka jest w likwidacji, to uchwała jest w istocie zgodą wspólników na zawarcie przez zarząd ugody z (...) Sp. z o.o. w sprawie określenia wynagrodzenia za umorzone udziały. Zaskarżona uchwała jest wewnętrznie sprzeczna. W (...) ustala sposób ustalenia wynagrodzenia, które zarząd powinien wyegzekwować od N., a w (...) wskazuje sumę tego wynagrodzenia w wysokości 210.000 zł. i stanowi, że jest ona zgodna z metodologią jego ustalenia przewidzianą w (...). Zatem (...) uchwały może być interpretowany jako niezawierający treści normatywnej, a jedynie wskazujący motywy właściwej uchwały zawartej w (...).

Pozwana spółka przyznaje, że jej celem jest uzyskanie tylko niewielkiej części wynagrodzenia za umorzenie udziałów obliczonego zgodnie z art. 199 § 2 zd.2 K.s.h. Wg pozwanego jest to dopuszczalne, ponieważ zgodnie z nowym § (...)umowy pozwanej spółki [k.333] w razie likwidacji powód ma zagwarantowaną sumę odpowiadającą jego udziałowi

w wartości majątku spółki (obliczonym wg zasad z § (...) umowy) niezależnie od tego, czy w toku likwidacji uda się osiągnąć w formie pieniężnej sumę będącą podstawą wypłaty dla powoda (tj. sumę będącą wartością majątku spółki obliczoną wg zasad z § (...)). Wg pozwanego dopuszczalne jest obliczenie wartości udziałów pozwanego w N. zgodnie z zaskarżoną uchwałą, następnie pomniejszenie tej wartości o sumy konieczne do zaspokojenia lub zabezpieczenia wierzycieli pozwanego oraz przeprowadzenia likwidacji, i w końcu wypłacenie z tak obliczonego „majątku netto” pozwanego udziału powoda. Wg pozwanego taki tryb pozwala na pobranie od N. wynagrodzenia za umorzone udziały w wysokości zaledwie 210.000 zł bez pokrzywdzenia powoda. Wg pozwanego po odjęciu od tej sumy długów i kosztów likwidacji na mocy § (...) umowy spółki przypadnie ona powodowi. Pozostali wspólnicy nie otrzymają po zakończeniu likwidacji, lecz nie będą pokrzywdzeni, gdyż na skutek zrzeczenia się przez pozwanego części wynagrodzenia za umorzone udziały wzrosła wartość pozostałych udziałów w N. należących właśnie do pozostałych – poza powodem – wspólników pozwanej spółki.

Wg pozwanego w razie pobrania przez pozwanego wynagrodzenia za umorzone udziały wg zasad z art. 199 § 2 zd.2 K.s.h., zaspokojenia z tej sumy wierzycieli i pokrycia kosztów likwidacji, a następnie podzielenia reszty stosownie do udziałów, powód dostałby sumę nie wyższą od sumy 210.000 zł pomniejszonej o koszty likwidacji, w tym spłacenia zobowiązań (zgodnie z (...) zaskarżonej uchwały). Dlatego wg pozwanego uchwała nie krzywdzi powoda, a pozostałym wspólnikom umożliwia wyjście z likwidowanej pozwanej spółki bez korzyści finansowych zrekompensowanym wzrostem wartości ich udziałów w (...) Sp. z o.o. (zapewne motywem takiego rozwiązania jest zamiar uniknięcia zapłaty podatku od dywidendy likwidacyjnej).

Pozwany wniósł o dowód z biegłego w celu wykazania, że w razie niepodjęcia uchwały nr (...) i pobrania przez pozwanego pełnego wynagrodzenia za umorzone udziały powód nie uzyskałby sumy wyższej od przewidzianej uchwałą nr (...). Jednakże do osiągnięcia celu deklarowanego przez stronę pozwaną, tj. pobrania z N. wynagrodzenia za umorzone udziały tylko w części odpowiadającej udziałowi powoda w pozwanej spółce, nie jest konieczne określenie już teraz tego wynagrodzenia. Likwidatorzy pozwanej spółki powinni z należytą starannością (art. 293 § 2 K.s.h.) dopilnować prawidłowego określenia przez N. wynagrodzenia likwidowanej spółki. Po jego ustaleniu i zaspokojeniu wierzycieli pozwanego możliwe jest jednoznaczne określenie dywidendy likwidacyjnej powoda (art. 286 § 1 K.s.h.). A wówczas pozwana spółka może zrzec się wobec (...) Sp. z o.o. części już ustalonego wynagrodzenia za umorzenie i pobrać tylko część wynagrodzenia (ew. zwrócić część już pobranego wynagrodzenia) konieczną do wypłaty prawidłowej dywidendy likwidacyjnej powoda.

Procesem właściwym do przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego na wysokość wynagrodzenia pozwanego za umorzenie udziałów w (...) Sp. z o.o. jest ewentualny proces o uchylenie uchwały wspólników (...) Sp. z o.o. określającej to wynagrodzenie, a nie niniejszy proces. Ponadto sama niejasność zaskarżonej uchwały uzasadnia jej uchylenie, gdyż niejasność ta uniemożliwia rzetelną ocenę, czy wbrew dobremu obyczajom krzywdzi ona powoda (art. 249 § 1 K.s.h.). Wyżej została przedstawiona interpretacja uchwały przedstawiona przez pozwanego na posiedzeniu 17 marca 2015r., a ściślej interpretacja sądu wyjaśnień pozwanego złożonych na posiedzeniu, gdyż oświadczenia pozwanego na posiedzeniu nie były precyzyjne. Pozwany nie miał możliwości zagwarantowania, że w przyszłości nie powoła się na inną interpretację. Także pozostali wspólnicy mogą ją zakwestionować i pod groźbą pozwania spółki zażądać od pozwanego wypłaty dywidendy likwidacyjnej mimo ograniczenia wynagrodzenia za umorzone udziały do 210.000 zł.

4. W dniu 3 września 2014r. wszedł w życie wyrok z 7 marca 2014r. rozwiązujący pozwaną spółkę (na żądanie powodowego wspólnika) i ustanawiający 4 likwidatorów. Zatem uchylenie uchwały nr(...) miało tylko ten skutek, że dniem otwarcia a likwidacji stały się 3 września 2014r. zamiast 14 lipca 2014r. Powód nie uzasadnił, dlaczego wcześniejsze otwarcie likwidacji miało być godzić w interesy spółki lub krzywdzić powoda, tym bardziej że powód żądał rozwiązania spółki pozwem wniesionym już 10 grudnia 2012r. Dlatego żądanie uchylenia uchwały o rozwiązaniu spółki zostało oddalone.

5. Uchylenie uchwały nr (...) nie ma dla powoda i dla spółki żadnego znaczenia. W razie uchylenia uchwały likwidatorami w okresie od 14 lipca do 3 września 2014r. byłyby te same osoby, aczkolwiek nie z mocy zaskarżonej uchwały, lecz z mocy prawa (art. 276 § 1 K.s.h.). Jeżeli po nieprawomocnym rozwiązaniu spółki wyrokiem wspólnicy

uchwalając rozwiązanie spółki, a następnie uprawomocnia się wyrok rozwiązujący spółkę, to otwarcie likwidacji następuje z chwilą podjęcia uchwały o rozwiązaniu (art. 274 § 1 K.s.h.), a z chwilą wejścia w życie wyroku rozwiązującego spółkę następuje tylko zmiana likwidatorów na ustanowionych wyrokiem, których tylko sąd może zmienić (art. 276 § 2 i 4 K.s.h.).

reprezentacja pozwanego

Przed wniesieniem pozwu powód wniósł o udzielenie zabezpieczenia (sprawa IX.GCo.139/14), co pozwany zaskarżył przed uprawomocnieniem się wyroku ustanawiającego powoda likwidatorem pozwanej spółki. Zatem pełnomocnictwo dla radcy prawnego M. P. do reprezentowania pozwanego w sprawie o udzielenie zabezpieczenia zostało udzielone przez reprezentantów pozwanego (nie jest istotne, czy w treści pełnomocnictwa określili się jako zarząd czy likwidatorzy). Jednakże od 3 września 2014r. na podstawie art. 253 w zw. z art. 210 § 1 i 280 K.s.h. pozwany powinien być reprezentowany przez pełnomocnika powołanego uchwałą wspólników, a w jego braku przez kuratora powołanego przez sąd rozpoznający sprawę. Brak jest podstaw do uznania, że w razie powołania wspólnika skarżącego uchwałą do zarządu lub na likwidatora w toku procesu pozwana spółka nadal może być reprezentowana przez pełnomocnika ustanowionego przez zarząd lub likwidatorów przed powołaniem powoda na zarządcę lub likwidatora. W dniu 3 września 2014r. pełnomocnictwo udzielone przez pozwanego w postępowaniu zabezpieczającym wygasło i nieistotny stał się spór o to, czy pełnomocnictwo to obejmowało także niniejszy proces.

Dlatego sąd na posiedzeniu 17 marca 2015r. na podstawie art. 253 § 1 K.s.h. ustanowił radcę prawnego M. P. kuratorem pozwanego [k.557 13m], czemu sprzeciwił się powód podnosząc, iż r.pr. M.P. był autorem tekstu zaskarżonych uchwał, a ponadto reprezentuje pozostałych wspólników działających wbrew interesom pozwanej spółki. Powyższe zastrzeżenia przemawiają właśnie za ustanowieniem r.pr. M.P. kuratorem. W sporze o uchwałę zadaniem powoda jest zwalczanie uchwały, a zadaniem pozwanego jej obrona, nawet jeśli uchwała godzi w interesy spółki. To powoda obciąża wykazanie, że uchwała godzi w interesy pozwanej spółki (art. 249 § 1 K.s.h.). Kuratorem spółki powinna być osoba reprezentująca stanowisko wspólników, którzy przegłosowali uchwałę.

Kurator zatwierdził odpowiedź na pozew wniesioną bez należytego umocowania [k.557 17m].

koszty

Oplata sądowa od żądania stwierdzenia nieważności trzech uchwał wynosi 6.000 zł. W przypadku klasycznego żądania ewentualnego nie pobiera się od niego opłaty, co jest uzasadnione tym, iż żądanie to wchodzi w miejsce żądania podstawowego na skutek zaistnienia jakiejś okoliczności zmieniającej formę odpowiedzialności pozwanego (np. z obowiązku wydania rzeczy na obowiązek zapłaty odszkodowania) i nie jest możliwe jednoczesne dochodzenie obydwu żądań. Natomiast żądanie stwierdzenia nieważności uchwały jest niezależne od żądania jej uchylenia i możliwe jest jednoczesne dochodzenie stwierdzenia nieważności uchwały i jej uchylenia. Jeżeli sąd stwierdzi sprzeczność treści uchwały z prawem oraz spełnienie przesłanek z art. 249 § 1 K.s.h., to może jednocześnie uwzględnić takie podwójne żądanie i od każdego z tych żądań pobiera się odrębną opłatę.

W niniejszej sprawie powód nie żądał jednoczesnego orzekania o żądaniu stwierdzenia nieważności i uchylenia uchwał, lecz żądał rozpoznania żądania uchylenia uchwał dopiero w razie oddalenia żądania stwierdzenia ich nieważności. Przy takim (ewentualnym) ukształtowaniu żądania pozwu także należy pobrać opłatę od każdego z żądań, aczkolwiek w razie nierozpoznania żądania opłata podlega zwrotowi (w razie stwierdzenia nieważności uchwał sąd nie rozpoznałby żądania ich uchylenia i opłata od żądania uchylenia byłaby nienależna).

W niniejszej sprawie sąd rozpoznał wszystkie 6 żądań i cała opłata wynosi 12.000 zł, a powód był zwolniony od połowy każdej z opłat i uiszczył 6.000 zł. Sąd uwzględnił żądanie tylko w zakresie uchylenia uchwały nr (...) i połowa tej opłaty od tego żądania, tj. 1.000 zł, na podstawie art. 113.1 u.k.s.c. obciąża pozwanego, o czym sąd orzekł w p.IV rozstrzygnięcia.

Na podstawie art. 98 K.p.c. pozwany powinien zwrócić powodowi uiszczoną przez niego połowę opłaty od żądania uchylenia uchwały nr (...), o czym sąd orzekł w p.III.

Wprawdzie powód wygrał tylko co jednego żądania i przegrał w zakresie 5 żądań, to koszty zastępstwa na podstawie art. 100 K.p.c. podlegają wzajemnemu zniesieniu. Największego nakładu pracy pełnomocnika i kuratora wymagała uchylona uchwała nr (...)

Na podstawie art. 179 § 1 K.r.o. sąd przyznał kuratorowi pozwanego z majątku pozwanego wynagrodzenie w wysokości niemal 3-krotnej stawki minimalnej 360 zł, gdyż ilość zarzutów i żądań uzasadnia takie podwyższenie wynagrodzenia.